

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ (ύλη Α' λυκείου)

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Σχολική βία

Εκδηλώσεις βίας στη σχολική κοινότητα, εκφρασμένες με διάφορες μορφές, έχουν παρατηρηθεί από πολύ παλιά. Δεν είναι νέο φαινόμενο. Κάθε μορφή βίας έχει κατά καιρούς παρουσιαστεί. Μέχρι πρόσφατα, τα διάφορα περιστατικά βίας αντιμετωπίζονταν ως μεμονωμένα περιστατικά. Δεν είχαν ληφθεί σαφή μέτρα πρόληψης. Επειδή, όμως, το φαινόμενο **διογκώνεται** και παίρνει απειλητικές διαστάσεις, σχεδιάζονται πολιτικές για τον έλεγχο τέτοιου είδους εκδηλώσεων στη σχολική κοινότητα. Μια από τις πολιτικές για την πρόληψη της σχολικής βίας είναι η προαγωγή της ψυχικής και της κοινωνικής υγείας στο σχολείο.

Η βία ως κοινωνικό φαινόμενο έχει στενή σχέση με την κοινωνική ανισότητα, τον κοινωνικό αποκλεισμό, τη ματαιώση και τη διαφοροτικότητα. Είναι συνυφασμένη με την παραβατικότητα και τον φόβο, αλλά και με την απαξίωση του ανθρώπου από τον άνθρωπο. Ειδικότερα η σχολική βία αναφέρεται στην επιβολή της βούλησης ενός μέρους (ατόμου ή ομάδας) σε κάποιο άλλο καθώς και στην πρόκληση ζημιάς ή βλάβης. Περιλαμβάνει διάφορες μορφές, όπως τη λεκτική βία, τη σωματική, την ψυχολογική, τη σεξουαλική και τον βανδαλισμό, αλλά και εγκληματικές ενέργειες σε ορισμένα κράτη, όπως στις ΗΠΑ, τη Γερμανία, τη Φινλανδία, πρόσφατα δε και στη χώρα μας. Η σχολική βία στο μεγαλύτερο μέρος της σχετίζεται με τον εκφοβισμό, το αποκαλούμενο «bullying», δηλαδή την επικράτηση του ισχυρότερου στον ασθενέστερο μέσω της τρομοκρατίας και της βίας. Ο εκφοβισμός επιτυγχάνεται με πολλούς τρόπους, όπως είναι η κοροϊδία, το πείραγμα, ο αστεϊσμός, ο χλευασμός, η άσκηση φυσικής βίας, οι **απαξιώτικοι** χαρακτηρισμοί, ο **αποκλεισμός** από την ομάδα κ.ά.

Λόγω των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών αλλαγών που συντελούνται στην Ευρώπη τα τελευταία χρόνια, αλλά και εξαιτίας της μετανάστευσης, το φαινόμενο της σχολικής βίας αναμένεται να ενταθεί. Γι' αυτό και ενδιαφέρει πλέον σοβαρά την Ευρωπαϊκή Ένωση ο σχεδιασμός μιας πολιτικής που θα προωθή την ασφάλεια στο σχολείο. Πολλά κράτη - μέλη, όπως η Ολλανδία, η Σουηδία και η Γερμανία, έχουν αναπτύξει πρόγραμμα στο οποίο οι μαθητές έχουν ενεργητική **συμμετοχή** και αυξημένες ευθύνες, π.χ. αναλαμβάνουν αυτοί την επιδιαιτησία στις συγκρούσεις και όχι οι εκπαιδευτικοί ή οι διευθυντές της σχολικής μονάδας.

Ένα σημαντικό μέτρο για την πρόληψη της σχολικής βίας είναι η προαγωγή της ψυχικής υγείας στο σχολείο. Κάθε σχολική μονάδα που αποφασίζει να αναπτύξει ένα τέτοιο πρόγραμμα συνεργάζεται με εξειδικευμένο φορέα, για να μελετήσουν από κοινού τις συνθήκες που επικρατούν στο σχολείο και στον κοινωνικό του περίγυρο (γειτονιά). Το σχολείο απευθύνεται στους γονείς και στους φορείς της κοινότητας, τους οποίους εμπλέκει στο πρόγραμμά του, ενώ επιμορφώνει τους εκπαιδευτικούς στο θέμα της σχολικής βίας και της υγιούς ψυχικής ανάπτυξης των παιδιών και των εφήβων. Οι μαθητές αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην πρόληψη και στην αντιμετώπιση των εκδηλώσεων σχολικής βίας. Με βιωματικές μεθόδους, πολιτιστικά δρώμενα, συνεργασίες και άλλες δράσεις επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση όλων και η **βαθύτερη** κατανόηση του φαινομένου, απομυθοποιείται η ξеноφοβία, αναπτύσσεται η επικοινωνία και η αυτοεκτίμηση.

Διασκευή κειμένου της Κ. Σώκου, (κοινωνιολόγου υγείας και ιατρικής στο Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού)

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Να παρουσιάσετε συνοπτικά (50-60 λέξεις) τους τρόπους εκδήλωσης της σχολικής βίας καθώς και τους τρόπους αντιμετώπισής της στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(10 μονάδες)

1. **«Ο εκφοβισμός στο σχολείο πολλές φορές παίρνει τη μορφή λεκτικής βίας».**

Να αναπτύξετε την παραπάνω φράση σε μία παράγραφο 50-60 λέξεων.

(10 μονάδες)

2. Να αναφέρετε ποια συλλογιστική πορεία ακολουθείται στην πρώτη (1η) παράγραφο του κειμένου και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

(4 μονάδες)

3. Η δεύτερη παράγραφος αναπτύσσεται με ορισμό και παραδείγματα. Αφού σημειώσετε τα σχετικά χωρία, να αναφέρετε την πρόθεση της συγγραφέα μέσω των συγκεκριμένων επιλογών.

(6 μονάδες)

4. Στο παρακάτω παράδειγμα να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης της δευτερεύουσας πρότασης, να δικαιολογήσετε τη συγκεκριμένη επιλογή και να την τρέψετε στην αντίθετή της.

«Γι' αυτό και ενδιαφέρει πλέον σοβαρά την Ευρωπαϊκή Ένωση ο σχεδιασμός μιας πολιτικής που θα προωθή την ασφάλεια στο σχολείο».

(6 μονάδες)

5. Να χρησιμοποιήσετε τις παρακάτω λέξεις, για να σχηματίσετε φράσεις με ολοκληρωμένο νόημα: **βανδαλισμός, πρόληψη.**

(4 μονάδες)

6. Να γράψετε από ένα μονολεκτικό συνώνυμο για κάθε υπογραμμισμένη λέξη του κειμένου και ένα μονολεκτικό αντώνυμο για κάθε λέξη που σημειώνεται με έντονη γραφή στο κείμενο.

ΛΕΞΕΙΣ	ΣΥΝΩΝΥΜΑ	ΛΕΞΕΙΣ	ΑΝΤΩΝΥΜΑ
διάφορες		διογκώνεται	
έχουν παρατηρηθεί		απαξιωτικοί	
ματαίωση		αποκλεισμός	
ενέργειες		συμμετοχή	
συνεργάζεται		βαθύτερη	

(20 μονάδες)

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Το σχολείο σας διοργανώνει μια εκδήλωση με θέμα «Σχολικός εκφοβισμός: ένα διαχρονικό πρόβλημα». Ως εκπρόσωπος των μαθητών και των μαθητριών της τάξης σας αναλαμβάνετε, σε μια ομιλία προς τους/τις συμμαθητές/τριες και τους καθηγητές σας, να προτείνετε τρόπους με τους οποίους μπορούν οι μαθητές, οι γονείς τους και το σχολείο να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού.

Το κείμενό σας να μην ξεπερνά τις 350 λέξεις.

(40 μονάδες)